

207
tétel

SCHÖNBERGER ARMAND (1885-1974)

Párizsi férfi | *Parisian man*, 1909

Olaj, vászon | Oil on canvas, 32x24 cm,
Jelzés nélkül | Not signed

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

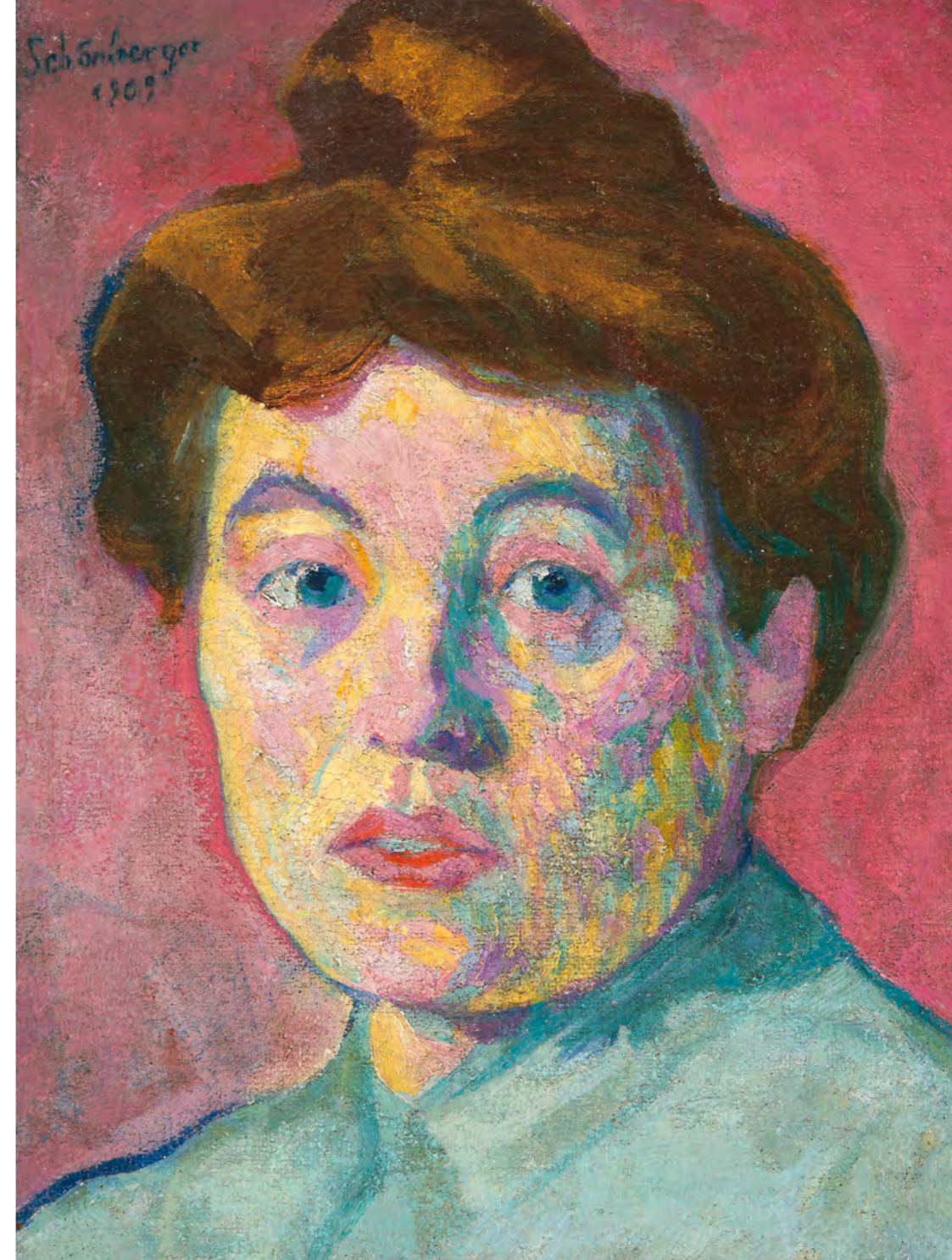
- | Schönberger-hagyaték; Éber Miklós,
- | majd Jill A. Wiltse és H. Kirk Brown III. gyűjteményéből

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

- | Schönberger Armand festőművész emlékkiállítás.
- | Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1985. szeptember, katalógus: 3.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

- | András Edit: Schönberger Armand. Corvina Kiadó, Budapest, 1984., 3. kép

SCHÖNBERGER ARMAND (1885-1974)

Párizsi asszony | *Parisian woman*, 1909

Olaj, vászon | Oil on canvas, 31,5x24 cm
Jelzve balra fent | Signed above left: Schönberger 1909

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

- | Schönberger-hagyaték; Éber Miklós,
- | majd Jill A. Wiltse és H. Kirk Brown III. gyűjteményéből

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

- | Schönberger Armand festőművész kiállítása.
- | Műcsarnok Kamaraterme, Budapest, 1958,
- | katalógus: szám nélkül, (*Párizsi asszony* címen)
- | Schönberger Armand festőművész emlékkiállítás.
- | Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1985. szeptember, katalógus: 2.
- | Fauves hongrois 1904-1914.
- | Musée d'Art moderne, Cérét, 2008. június 21. – október 12., katalógus: 130.
- | Fauves hongrois 1904-1914. Musée départemental Matisse,
- | Cateau-Cambrésis, 2008. október 25. – 2009. február 22., katalógus 130.
- | Fauves hongrois 1904-1914. Musée des Beaux-Arts,
- | Dijon, 2009. március 13. – június 15., katalógus: 130.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

- | András Edit: Schönberger Armand. Corvina Kiadó, Budapest, 1984., 2. kép
- | Hungarian Masterworks From Impressionism to Modernism. Selected work
- | from the collection of Jill A. Wiltse és H. Kirk Brown III. Charlotte Jackson Fine
- | Art, New Mexico, Santa Fe, 2008., katalógus: szám nélkül
- | Fauves hongrois 1904-1914. Biró éditeur, Paris, 2008., 245.

A két tétel együttes kezdő ára | Starting price of the 2 lots:

6 000 000 Ft / 18 182 EUR

Becsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated value: 30 303 – 45 455 EUR

1. Henri Matisse: A zöld vonal, 1905
Dán Nemzeti Galéria, Koppenhága

„Korán elhatároztam, hogy festő leszek. Tizenöt éves lehettem, akkor még nem volt Szépművészeti Múzeum, a Nemzeti Múzeumba jártam, ott másoltam Munkácsyt, első példaképemet. Később, amikor már a Főiskolán, esti aktra' jártam, hallottam a fiataloktól, hogy München milyen nagy művészeti központ, és elhatároztam, hogy kimegyek. Ez 1903-ban volt.” – emlékezett Schönbberger művészi indulására egy késői interjúban. „Önt, kedves ifjú barátom, beiratkozási díj és tandíj nélkül is szíves örömet tanítványaim közé fogadom. Legyen ott-hona az iskola, tekintse testvéreiként legjobb tanítványaimat.” – fogadta Anton Ažbe az ekkor még csak tizenhét esztendő, de rendkívül tehetséges ifjút, müncheni magániskolájába, ahonnan épp ebben az időben indult Vaszilij Kandinszkij és Alekszej Javlenszkij pályafutása is. Schönbberger monográfusa, András Edit a következőket írta a szlovén származású mester művészet-pedagógiai elveiről: „Ažbe ... nagy súlyt fektetett a színek ismeretére, a széles ecsettel felvitt keveretlen, tiszta színek használatára, s Cézanne-hoz hasonlóan a tárgyak térbeli elhelyezésének legfőbb eszközét is a színekben látta, a tárgyak geometriai alapformákra való redukciójával pedig már a kubizmust előlegezte. A legújabb elveket közvetítette tanítványai számára, ugyanakkor egyéni fejlődésüket, önálló kezdeményezéseiket is bátorította.” Schönbberger tehát az európai modernizmus születésének hajnalán, az egyik legkiválóbb és az új eszmékre nyitott mester keze alá került. Ažbe korai halálát követően, Schönbberger még beiratkozott a hivatalos müncheni Akadémiára, de ott már csupán a festészet technikai-mesterségbeli oldaláról nyert

új, használható ismereteket, mivel az alapelvek terén már be lett oltva a modernizmussal. 1906-ban látogatott először a nagybányai művésztelepre, ahol ekkor és a következő év nyarán, Ferenczy Károly irányítása alatt dolgozott a szabadiskolában. Czöbel Béla, Czigány Dezső és Mikola András 1906 nyarán, újszerű képeikkel Párizsból visszatérve indították el a nagybányai neós forradalmat. A keveretlen tubusszínek, az erős kontúrok és a plakátszerű foltfestés nem volt teljesen ismeretlen Schönbberger előtt, mivel ezek művészi alkalmazásába már müncheni tanulmányai idején volt alkalma belekóstolni. Termékeny talajra hullattak tehát benne a legújabb párizsi művészeti kezdeményezések, így ő is az úgynevezett kereső-kutató művészek közé állt. 1909-ben pedig végre eljutott Párizsba, a modern művészetek ekkor legfontosabb szín- és gyűjtőhelyére is. „A Grand-Chaumière növendéke lettem. Megismertem a párizsi piktúrát, meghallottam az új hangokat, a huszonöt éves Picasso képeit is láttam. Benne voltam abban az atmoszférában, amely olyan erős, aláfűtést' adott.” – vallotta a művész egy későbbi beszélgetésben. E nevezetes 1909-es párizsi tartózkodás során született a most aukcióra kerülő két portré is, melyek az 1980-as években még a Schönbberger-hagyaték részét képezték. Azon kevés, korai kép közé tartoznak, melyek túléltek az idők viharait, szerencsésen megőrződtek a háborúk, forradalmak és számos költözés forgatagában. András Edit a következőket írta róluk: „Párizsi tartózkodásának időszakából két kisebb műve maradt fenn, ami némi támpontot nyújt festői igazodásához.

A Párizsi asszony című képének lírai hangvétele, a természethűségre való erős törekvés, az oldott festőiség és a finom árnyalatokkal való modellálás még olyan jegyek, melyek müncheni és nagybányai tanultságát tükrözik, a kép párdarabja a Párizsi férfi – valószínűleg egy festőbarátjáról készült portré – azonban már az új látásmódra fogékony festő műve.” A két párizsi portré tökéletesen illeszkedik abba a hazai műcsoportba, mely 1906 és 1912 között, elsősorban Henri Matisse és körének fauves festészetéből inspirálódott. Többek között a későbbi Nyolcak tagjai, de Egry József és még sokan mások is hasonló, fauves vagy fauves jellegű ábrázolási módokkal kísérleteztek az adott időszakban. Főként a színekkel való bánásmód korábbiaktól való gyökeres eltérése jellemezte ezeket a műveket, melyek a korai magyar modernizmus egyik gyönyörű fejezetét alkotják. Ebbe a különleges műcsoportba tartoznak Schönbberger párizsi képmásai is, a „magyar vadak” művészetét, azaz a hazai fauvizmust reprezentálva. A festő Párizsból hazatérve a legmodernebb képzőművészeti irányoknak is teret biztosító budapesti intézményben, a Rózsa Miklós vezette Művészházban szerepelt képeivel 1910-ben. Sajnos nemcsak ezek, de más korai, 1914 előtt született műveinek legtöbbje is ismeretlen helyen lappang, vagy megsemmisült. Jelenleg, a két párizsi képmással együtt is csupán hét (!) olyan mű ismert, melyet Schönbberger 1906 és 1910 között alkotott. Kettő ezek közül a Budapesti Zsidó Múzeum gyűjteményét gazdagítja, míg a többi magángyűjtemények valódi gyöngyszeme.

RUM ATTILA